

**PANAMA
RANGERY
STY**

CZESŁAW LIPKA

TRZYNASTY PANCERNY

Z dziejów 13 pułku artylerii pancernej

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ

Obwolutę, okładkę i stronę tytułową
projektował

TADEUSZ MICHALUK

Redaktorzy

**MARIAN ANUSIEWICZ
JADWIGA NADZIEJA**

Redaktor techniczny

JOLANTA MICHAŁOWSKA

Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej
Warszawa 1966. Wydanie I

Nakład 4.500 + 300 egz. Objętość: 9,29 ark. wyd.
(z wkładkami); 14,13 ark. druk. (z wkładka-
mi). Papier ilustracyjny V kl. 80 g 82 x 104 cm
z Zakładów Celulozowo-Papierniczych im.
J. Marchlewskiego we Włocławku. Oddano do
składania 14.VIII.1965 r. Druk ukończono
w styczniu 1966 r. Wojskowe Zakłady Graficz-
ne w Warszawie, Zam. nr 2481.
E-96. Cena zł 13.-

Zastępca dowódcy 3 baterii
do spraw politycznych chor.
Edward Manterys

skrycie, przy zachowaniu jak najdalej idących środków maskowania.

Pierwsze uderzenie, jak zwykle, miało wykonać lotnictwo oraz artyleria — „bóg wojny”. Zadanie zmiękczenia obrony niemieckiej otrzymała 4 polska dywizja lotnictwa mieszanego. Z uwagi na to, że 1 armia WP ostatecznie wchodziła do walki w czwartym dniu operacji, jej artyleria na okres przygotowania ogniowego została przydzielona radzieckiej 47 armii. Również 13 pułk artylerii pancernej wraz z 3 brygadą artylerii haubic i 5 brygadą artylerii ciężkiej został 9 stycznia 1945 r. podporządkowany dowódcy artylerii 47 armii. Chodziło o uzyskanie jak największego efektu przygotowania artyleryjskiego, które w dotychczasowych operacjach zaczepnych odgrywało znaczną rolę w uzyskaniu sukcesu.

Baterie zajęły stanowiska ogniowe na północ od Jabłonny w rejonie m. Łajski. Dowódcy studiowali plan ogni i zadania dla poszczególnych baterii. Pułk miał tu

Po wykonaniu zadania w ramach przygotowania artyleryjskiego 13 pułk wyruszył wieczorem 15 stycznia i pośpiesznym marszem przez Białolekę Dworską, Jagodne, trasą, którą przeszła już 1 brygada pancerna i 4 pułk czołgów ciężkich, podążył do rejonu koncentracji wojsk pancernych znajdującego się w lesie między Starą i Nową Żelazną.

Podczas marszu zginął w wypadku samochodowym chor. Edward Manterys — zastępca dowódcy 3 baterii do spraw polityczno-wychowawczych. Doganiając w nocy kolumnę po usunięciu defektów w dziale pancernym zderzył się z radzieckim ciągnikiem, który na moment włączył reflektory i oślepił mechanika-kierowcę.

Przed wieczorem 15 stycznia baterie osiągnęły las w rejonie Tarnowa, skąd po moście wzniesionym przez radziecką 61 armię przeprawiły się na przyczółek magnuszewski. Przeszły już tędy czołgi 1 brygady i 4 pułku, rozjeżdżając solidnie drogi i podejścia do przepraw. Na przyczółku jednostki pancerne skoncentrowały się w rejonie Starej i Nowej Żelaznej.

W bezpośrednim sąsiedztwie ześrodkowała się 1 brygada pancerna oraz 4 samodzielny pułk czołgów ciężkich. Zgodnie z decyzją dowódcy 1 armii 1 brygada pancerna miała wspierać działania zaczepne 1 dywizji piechoty wchodzącej w skład lewoskrzydłowej grupy uderzeniowej. 13 pułk artylerii pancernej z 4 pułkiem czołgów ciężkich, podporządkowane dowódcy 4 brygady artylerii przeciwpancernej, stanowiły odwód przeciwpancerny armii¹. Jego zadaniem było posuwać się skokami w kierunku: Konstancin — Raków, umacniać rubieżę opanowaną przez czołgi i piechotę oraz zabezpieczać przed ewentualnymi przeciwuderzeniami czołgów nieprzyjaciela z kierunków: Warszawa — Pia-

¹ „Wojskowy Przegląd Historyczny”, nr 3/1958, s. 23.

2 BATERIA

- Dowódca baterii — kpt. Paweł Lisiak (do 4.7.1944 r.)
 — kpt. Anatol Serbin (zginął 15.9.1945 r.)
 — por. Aleksander Bielakow (do 20.1.1945 r.)
 — por. Aleksander Bielousow (do 19.9.1945 r.)
- Zastępca dowódcy baterii do spraw polityczno-wychowawczych — sierż. Tymisiewicz
 — st. sierż. Antoni Krajewski
 — sierż. Mieczysław Dec (do 3.9.1944 r.)
 — sierż. Ireneusz Bujniewicz
- Pomocnik dowódcy baterii do spraw technicznych — por. Andrzej Iwanow
 — ppor. Serafin Siwkow
- Dowódcy dział pancernych — ppor. Jan Karakczyjew
 — ppor. Aleksy Indiarow
 — ppor. Grzegorz Demidow
 — ppor. Wasyl Pajakszyn
 — st. sierż. Wasyl Oblogin
 — st. sierż. Ilorion Zujew
 — ppor. Kazimierz Broniec
 — chor. Kazimierz Pątek
 — ppor. Bronisław Ciszewski
 — ppor. Tadeusz Piekarski

3 BATERIA

- Dowódca baterii — ppor. Sergiusz Trachunow (poległ 1.3.1945 r.)
 — ppor. Mikołaj Monaczenko
 — kpt. Aleksander Buriakow
- Zastępca dowódcy baterii do spraw polityczno-wychowawczych — chor. Edward Manterys (poległ 18.1.1945 r.)
 — ppor. Mieczysław Dec
- Pomocnicy dowódcy baterii do spraw technicznych — ppor. Szymon Inkow (poległ 30.4.1945 r.)
 — kpt. Michał Gollandin (do 25.8.1945 r.)
 — ppor. Jan Korniejew

WYKAZ ŻOŁNIERZY 13 PUŁKU ARTYLERII PANCERNEJ
POLEGŁYCH PODCZAS DZIAŁAŃ BOJOWYCH

	Rok urodzenia Pocho- wany	
Sierż. Bobreszow Wasyl s. Froła	1920	16.4.1945
sierż. Briuchow Arkadiusz s. Aleksandra	1925	10.2.1945
st. sierż. Hallmin Wiktor s. Jana	1906	17.4.1945
st. sierż. Charchula Bronisław s. Michala	1903	11.2.1945
sierż. Chudożytkow Mikołaj s. Jefima	1923	29.4.1945
sierż. Czereminin Piotr s. Kuźmy	1915	12.5.1945
ppor. Dublicki Ryszard s. Antoniego	1924	17.4.1945
kpr. Iwaszkow Stefan s. Wincentego	1904	12.4.1945
ppor. Jakimienko Wasyl s. Grzegorza	1912	7.2.1945
por. Jurin Stefan s. Antoniego	1912	19.2.1945
szer. Kac Maks s. Izraela	1916	14.2.1945
st. sierż. Karpow Mikołaj s. Markiła	1922	19.2.1945
kpr. Kochańczuk Roman s. Antoniego	1922	19.2.1945
plut. Kowalski Kazimierz s. Feliksa	1922	17.4.1945
st. sierż. Kriwko Jakub s. Pawła	1918	12.3.1945
szer. Lisicki Stanisław s. Jana	1925	12.1.1945
kpr. Lewandowski Alojzy s. Jana	1909	10.2.1945
szer. Maciątek Stanisław s. Jakuba	1908	30.7.1945
chor. Manterys Edward s. Serafina	1924	18.1.1945
szer. Mazurek Czesław s. Jana	1920	11.2.1945
plut. Nicewicz Jan s. Antoniego	1917	17.4.1945
sierż. Mułagaliew Hajnugalins	1919	10.2.1945
ppor. Nikolajenko Sergiusz s. Sewelina	1914	5.5.1945
plut. Piątkowski Jan s. Wiktora	1921	9.10.1945
ppor. Poniokszyn Wasyl s. Mefadija	1914	9.2.1945
ppor. Ponomarew Timofiej s. Teodora	1904	17.4.1945
sierż. Rospand Stanisław s. Felicjana	1922	10.2.1945